

Datum
2011-03-14

Jordbruksdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över fiskelagsutredningens förslag SOU 2010:42, Dnr Jo2010/1941

1. Sammanfattande synpunkter

Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg anser att moderniseringen av fiskelagstiftningen är positivt. Dock lämnas en hel del i övrigt att önska när det gäller ett antal frågor. Härav bör ingen ny fiskelag införas. Dock bör de frågor som Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg ställer sig positiva till kunna införas i den nuvarande Fiskelagen.

De **synpunkter** som Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg har på utredningen är:

- Utredningens förslag till en ny lag är på många sätt bristfällig och måste omarbetas innan den kan antas.
- Användandet av begreppet "fastighetsägare" i fiskelagstiftningen är vilseledande då det handlar om "fiskerättsägare".
- Utredningen borde ha tagit ett vidare grepp om det fria handredskapsfisket eftersom forskning visar på att det är detta fiske som har den största påverkan på fiskbestånden kring våra kuster. Detta fiske måste alltså regleras.
- Gränsdragningen mellan fiskelagstiftningen och miljöbalken måste renodlas eftersom många ärenden idag riskerar att bli dubbelprovade utifrån samma premisser.
- Det måste förtydligas i lagstiftningen att ett flertal fiskemetoder fortfarande är förbjudna, t ex fiske med gift, sprängämnen och elektricitet.
- Definitionerna av olika begrepp i lagstiftningen måste utvidgas.
- Fiskerättsägarnas skyldigheter när det gäller förvaltningen av fisket måste klargöras i lagen med en mer tillämpbar vanskötselparagraf än den som återfinns i dagens fiskelag. Detta för att undvika godtyckliga tolkningar av lagstiftningen.
- Möjligheterna för samfälligheter och enskilda fiskerättsägare att beivra överträdelser av deras uppsatta fiskeregler med hjälp av kontrollavgift, måste skapas på samma sätt som dessa möjligheter finns för fiskevårdsområden. Alltså bör reglerna om kontrollavgift flyttas från lagen (1981:533) om fiskevårdsområden till fiskelagen/fiskevårdslagen så att alla fiskerättsägare kan utfärda kontrollavgift oavsett förvaltningsform.

Det som Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg **avstyrker** i utredningen är i huvudsak:

Datum
2011-03-14

- Avskaffande av fångelse i straffskalan för brott mot fiskevårdslagen då detta har ett flertal negativa effekter på fisket och fiskevården.
- Utökandet av allmänhetens rätt att bedriva fiske med mängdfångande redskap på allmänt vatten till att även gälla övriga EU-medborgare då detta kommer att påverka fisket och fiskevården, samt ekosystemet negativt.
- Att prövning av utplanteringar eller flyttning av fisk kan kräva tillstånd enligt både fiskelagstiftningen och miljöbalken. Detta eftersom fiskelagstiftningen redan tar de hänsyn som miljöbalken kräver och därmed borde ej tillstånd enligt den senare lagen vara nödvändigt eftersom detta ökar byråkrati och kostnader för både samhälle och enskilda.

2. Kommentarer till förslaget om ny fiskevårdslag

Lagens tillämpningsområde

- 1 § Lagens första paragraf hänvisar till att tillstånd vid verksamhet inom områden som är skyddade enligt miljöbalken kan kräva tillstånd enligt miljöbalkens 7 kap 28 a – 29 b §§. Liknande stadgande finns redan i dagens lagstiftning och det gör hanteringen av frågor enligt fiskelagstiftningen krångligare. Tillståndsgivning till sådan verksamhet borde, när det gäller sådant som i övrigt regleras i fiskelagstiftningen, ges enligt fiskelagen. Således skulle parallellprövning kunna undvikas och regelverket underlättas för näringsidkare m fl samtidigt som det blir mer kostnadseffektivt för myndigheterna.

Lagens målsättning

- 3 § Lagens portalparagraf bör stå först i lagstiftningen.

- 4 § Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg avstyrker förslaget.

Stadgandet i 4 § kan komma att omöjliggöra att fiske över huvud taget bedrivs. Stadgandet känns definitivt främmande för fritidsfisket. Vad är en rimlig skyddsåtgärd och vad innebär "försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att fisket medför skada för miljön". Skador för miljön är ett vitt begrepp som, om det ska följas till lagens bokstav, omöjliggör både yrkes- och fritidsfiske. All verksamhet påverkar miljön på ett eller annat sätt och enda sättet att undvika skada på miljön är att inte fiska alls. Ska t ex häckande fåglar som kan störas av fiske medföra att fisket ej kan bedrivas? Ska en fritidsfiskebaserad verksamhet, t ex ett så kallat put-n-takevatten där en näringsidkare upplåter fiske till allmänheten få sluta med sin verksamhet om en ovanlig art börjar häcka i anslutning till vattnet?

Exempel på detta finns t ex i Uppsala län där Länsstyrelsens miljöskydds-enhet

Datum
2011-03-14

(dnr 521-5075-10) har fört detta på tal i fråga om utplantering av fisk i ett vatten där en näringsidkare under längre tid upplåtit sportfiske till allmänheten.

Definitioner

En definition av vad fiske i sig är saknas. Ett liknande stadgande som i 5 § i nuvarande fiskelagen behövs. Vidare saknas det en definition av vad som är turismfiske. Att få detta definierat är av betydelse då turismfiskeföretag skall kunna få dispenser gällande antalet fiskeredskap i utredningens förslag till fiskevårdslag 32 §.

- 6 § När det gäller definitioner bör t ex förtydligas att handredskap är en form av rörliga redskap och att det således finns fasta och rörliga redskap och att handredskap är en undervariant till de rörliga redskapen.

Rätt att fiska på allmänt vatten

- 10 § Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg avstyrker förslaget i 10 §.

I dagens fiskelag, 13 §, tillåts utländska medborgare att fiska med handredskap i enlighet med de bestämmelser om hur svenska medborgare får fiska i 8-9 §§. I det liggande förslaget till en ny fiskevårdslag skall denna rättighet på allmänt vatten för medborgare i andra länder inom den Europeiska unionen utsträckas till att även gälla fiske med andra rörliga redskap (nät, långrev, ryssja, bur och håv) än handredskap.

Detta kommer att påverka de redan ansträngda fiskbestånden både längs med kusterna och i de stora sjöarna. Att öppna upp fisket med mängdfångande redskap i de svenska vattnen för ytterligare 485 miljoner personer är riskfyllt. Särskilt med beaktande av att bestånden av flera fiskarter redan idag, både längs ostkusten och de stora sjöarna, har en negativ utvecklingstrend. Vi vet att fisket, både det yrkesmässiga fisket och fritidsfisket har stor påverkan på fiskbestånden, varför detta förslag inte kan genomföras utan stor påverkan på miljön i de vatten som berörs.

För det fall att det ej går att utestänga andra EU-länders medborgare från fiske som är upplåtet till svenskar är det nödvändigt att även svenska medborgares rätt att fiska med mängdfångande redskap på allmänt vatten tas bort så att inte fiskbestånden hotas.

Rätt att fiska på enskilt vatten

- 13 § Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg avstyrker andra stycket i 13 §. Begreppet "fastighetsägaren" måste här och på andra ställen i lagstiftningen ändras då det korrekta begreppet är "fiskerättsägare". Vidare bör det fria handredskapsfisket reformeras i en ekologisk hållbar riktning som gör att det kan ställas under förvaltning av fiskevårdsområden.

Datum
2011-03-14

Det fria handredskapsfisket på enskilda vatten är en stor fråga för de fiskerättsägare som är drabbade av det. Detta fiske har en stor inverkan på både fiskevården och fiskbestånden. Vi kan bl a se att populationerna av öring, gädda och gös längs med våra kuster är hotade och det fria handredskapsfisket är ett av de största hoten mot dessa arter. Härav är just detta fiske ett hot mot både ekosystemet och den biologiska mångfalden i flera områden. Till problembilden hör att det inte finns ett effektivt instrument för förvaltningen av fisket där det fria handredskapsfisket på enskilda vatten råder. Det finns ingen som kan, utifrån de lokala förhållandena, på ett effektivt sätt kan reglera fiskereglerna eftersom det å ena sidan idag är enskilda fiskerättshavare som bestämmer över fisket med mängdfångande redskap och å andra sidan är Fiskeriverket som kan besluta om fisket med handredskap. Härav föreslår Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg att det möjliggörs att även det fiske som är fritt för allmänheten på enskilt vatten ska kunna ingå i fiskevårdsområden. Det fiske som staten då ansvarar för ska då kunna ge medlemskap i fiskevårdsområdesförening. Därmed så ska länsstyrelsen, eller den myndighet som regeringen beslutar, ha rätt till en plats i styrelsen för fiskevårdsområdesföreningar där det idag för allmänheten fria fisket ingår. I dessa fiskevårdsområden skall givetvis fiske upplåtas till allmänheten. Fördelen med detta förfarande är att det blir en part som sörjer för fiskevården. Förvaltningen av fisket blir anpassad till lokala förhållanden och fisketillsynen som idag är eftersatt kan effektiviseras. Allt detta utan att tillgången till fisket för allmänheten äventyras.

I övrigt så i enlighet med 6 § ingår handredskap i de rörliga redskapen.

Begreppet "fastighetsägare" måste bytas ut mot begreppet "fiskerättsägare" eller, alternativt, "fiskerättshavare". Redan idag förvirras många av att ägande av fiske och ägande av strand och vattenområde ofta ej sammanfaller. Av denna anledning vore det illa om fastighetsägaren som begrepp för den som äger fiske skulle införas här så att begreppet blir att användas om både den som äger den fysiska fastigheten (vattenområde och/eller strand) och den som äger rätten att fiska på fastighetens vattenområde eller utanför fastighetens strand. Att använda samma begrepp för olika saker ökar förvirringen till men för de som arbetar med och hanterar frågor som rör fiske och fiskerätt. Härav måste det felaktiga begreppet fastighetsägare ersättas med det korrekta fiskerättsägare eller det likaså korrekta fiskerättshavare.

14-15 §§ Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg avstyrker förslaget.

Se motivering i 13 §.

Datum
2011-03-14

Om fiskådra m.m.

26 § Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg avstyrker första meningen i första stycket.

Att den som fiskar skall visa hänsyn till andra inom området behöver ej stadgas då det är en självklarhet för alla och envar att visa hänsyn mot sina medmänniskor. Dock kan detta stadgande försvåra bedrivandet av näringsverksamhet kring fiske om det enbart är den som fiskar som ska visa hänsyn mot andra. Detta kan således medföra att den som bedriver fiske, både fritidsfiske med stöd av enskild rätt och yrkesfiske, vilka båda är knutna till näringsverksamheter, kan hindras i sin verksamhet av andra, t ex de som bedriver verksamhet av icke-ekonomisk natur. En näringsidkare som bedriver t ex put-n-takefiske skulle kunna förlora ekonomiskt på om de som fiskar i dennes vatten om de hindras av andra intressen, t ex de som utövas med stöd av allemansrätten.

Bemyndiganden om fiskevård m.m.

Ingen av paragraferna i detta stycke ger varken regeringen eller någon annan myndighet möjlighet att förbjuda vissa fiskemetoder. Idag är fiske med t ex gift, elektricitet och sprängämnen förbjudet om ej undantag ges i tillstånd av länsstyrelse. Ett stadgande som medger att oetiska fiskemetoder får förbjudas bör införas.

30 § Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg avstyrker första stycket.

Då ett viktigt fiskevårdande arbete är att undanröja vandringshinder för fisk så kan detta stadgande hindra viljan bland fiskevattenägarna att bedriva sådan fiskevård. Detta eftersom ett undanröjande av vandringshinder kan medföra att fiskerättsägarna tappar beslutandemakten över fisket i deras egna vatten eftersom myndigheterna får denna då vandringshindervillkoret flyttas längre upp i vattendragen. Härav bör istället stadgas att den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om fisket upp till en bestämd punkt, förslagsvis det idag nedersta definitiva vandringshindret. Detta medför således att undanröjande av vandringshinder inte orsakar att fiskerättsägarna tappar någon beslutanderätt över sitt fiske. I enlighet med förslaget i 13 § så ska heller ej myndigheten som regeringen beslutar kunna besluta om fiske som ingår i fiskevårdsområde.

32 § Om turismfiske skall kunna ge undantag från regler om redskapsbegränsningar så måste även klara definitioner av begreppet turismfiske finnas.

Straffbestämmelser

40-43 §§ Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg avstyrker att fängelse tas bort ur straffskalan för brott mot fiskelagstiftningen.

Datum
2011-03-14

Att avskaffa fängelsestraff som påföljd av brott mot fiskelagen medför att upprätthållandet av bestämmelserna i lagen försvåras. Detta i en situation då fiskerättsägarna redan finner att de rättsvårdande myndigheterna inte tar deras frågor på allvar. Ett avskaffande av fängelse i straffskalan innebär bl a:

- Envarsgripande kring brotten omöjliggörs.
- Brotten kommer att bli än mindre prioriterade av de rättsvårdande myndigheterna.
- En diskrepans mot jaktlagstiftningen uppkommer då likartade brott bedöms olika.
- Brotten mot fiskelagstiftningen får mer än redan nu karaktären av "Åsa-Nissebrott", vilket inte gynnar fisket eller fiskevården.

Att föreslå att ta bort fängelse ur straffskala för brott mot fiskelagen ger dubbla signaler eftersom man för brott mot jaktlagen nu i en lagd lagrådsremiss (*Genomförande av rådets rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet*) vill kriminalisera förberedelse till grovt jaktbrott och jakthäleri. Till grovt jaktbrott räknas t ex tjuvjakt på hotade arter. Samtidigt som regeringen vill kriminalisera att någon förbereder att t ex skjuta en varg utan tillstånd så föreslås att fängelse tas bort för den som t ex planterar ut signalkräftor i ett flodkräftvatten och därmed utrotar flodkräftorna. Detta trots att flodkräftorna betraktas som "akut hotade" i rödlistan emedan t ex vargen bara betraktas som "starkt hotad". Den diskrepans som riskerar uppkomma kan påverka rättsmedvetandet negativt bland allmänheten och förtroendet för statens arbete med hotade arter riskeras.

Härav ska givetvis även de förslag i övrigt i fiskevårdslagen som är anpassade efter ett borttagande av fängelse som påföljd i straffskalan ändras i linje med förslaget att behålla fängelse som påföljd.

Brott begångna vid yrkesmässigt fiske

44 § Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg avstyrker förslaget. Samma motiveringar som i avsnittet "Straffbestämmelser".

Husrannsakan

52 § Då Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg anser att fängelse som påföljd för brott mot fiskelagstiftningen måste vara kvar, är detta stadgande onödigt.

3. Kommentarer till förslaget om ny förordning om fiskevård

2 kap 1 § Se kommentarerna till 13 § i fiskevårdslagen.

Datum
2011-03-14

Fasta redskap m.m.

2 kap 4 § Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg avstyrker förslaget att fiske ej ska få bedrivas närmare vattenbruksanläggning än 100 meter.

Att undanta fiske inom 100 meter från vattenbruksanläggning kan, för det fall anläggningen ligger på enskilt vatten, inskränka fiskerättsägarnas fiske i detta område.

Förutom detta så finns det forskning som visar på att fisk som rymmer från vattenbruksanläggningar under den första perioden efter rymningen uppehåller sig kring anläggningen. Av denna anledning bör fiske gynnas kring sådana anläggningar eftersom förrymda fiskar, som annars kan komma att påverka miljö och vild fisk, kan fiskas upp. Därmed minimeras risken med förrymda fiskar.

Föreskrifter för fisket

2 kap 6 § Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg avstyrker första stycket i stadgandet med hänvisning till kommentarerna för 30 § fiskevårdslagen i detta yttrande. Myndigheternas beslutsområde skall inte utökas för det fall att vandringshinder rivs ut.

Kräftpest

2 kap 8-10 §§ Att arbeta för att rädda flodkräftan är viktigt. Härav är utredarens förslag bra. Men man måste även se att ett avskaffande av fängelse i straffskala för brott mot fiskelagen missgynnar flodkräftan.

Hänsyn till naturvården

2 kap 11 § Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg anser att förslaget ej får medföra så stark inskränkning i den enskilda rätten att fiske avsevärt försvåras eller omöjliggörs.

Märkning och utmärkning av fiskeredskap

2 kap 12-13 § Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg avstyrker delvis förslaget.

Att myndigheterna skulle föreskriva utmärkning av redskap och sumpar på enskilt vatten, som ej är allmän farled, eller där myndigheterna ej bestämmer över fisket, är inte en uppgift för myndigheter utan detta måste beslutas av fiskerättsägarna. Faran finns annars att samma regler blir att gälla för stora vatten med allmänna farleder som för små skogssjöar, till men för det småskaliga fritidsfisket.

Utplantering av fisk m.m.

2 kap 14 § Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg avstyrker stycke 5. Någon prövning enligt miljöbalken 7 kap 28 a-29 b är ej nödvändig.

Datum
2011-03-14

För att få plantera ut eller flytta fisk ska givetvis tillstånd krävas enligt fiskelagstiftningen. Dock bör det ej krävas tillstånd enligt miljöbalken 7 kap 28 a-29 b för sådan verksamhet. Detta eftersom det i miljöbalken stadgas att sådant tillstånd behövs för det fall att verksamheten kan ha en betydande miljöpåverkan. Men om en fiskutplantering eller flyttning av fisk har en betydande miljöpåverkan så är den även olämplig i med *"hänsyn till vattenområdets särart"*, vilket stadgas i både den nuvarande och den tilltänkta fiskelagstiftningen. Således är redan frågan prövad enligt fiskelagen varför denna dubbla prövning måste avskaffas. Detta för att minska byråkratin och kostnaderna både för samhället och de enskilda fiskerättsägare och näringsidkare som blir avkrävda två tillstånd som säger samma sak och tar hänsyn till samma frågor.

Övriga stadganden i förslaget till förordning om fiskevård

I övrigt lämnar Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg inga synpunkter på förslaget till ny förordning om fiskevård.

Lars Lerheim
Ordförande

Benny Bohlin
Verksamhetschef